

УТВЪРДИЛ:

/П/ Заличено на основание чл.2 от ЗЗЛД

ПЕТЬО КЪНЕВ

Изпълнителен директор

Център за развитие на човешките ресурси

ПРОЦЕДУРА ЗА АДМИНИСТРИРАНЕ НА НЕРЕДНОСТИ И ИЗМАМИ В ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

ПО ПРОГРАМИ „ЕРАЗЪМ+” И „ЕВРОПЕЙСКИ КОРПУС ЗА СОЛИДАРНОСТ“ (ЕКС)

I. Общи положения

Настоящата процедура е разработена на основание Ръководство за Националните агенции на Програма „Еразъм+“ и Програма „Европейски корпус за солидарност“ (ЕКС). Наредба за определяне на процедурите за администриране на нередности по фондове, инструменти и програми, съфинансирани от Европейския съюз и Финансов регламент¹, приет на 28 октомври 2012 г. и Правилник за прилагането му;

Целта на настоящата процедура е да опише процесите по администриране на нередности и измами по Програми "Еразъм +" и Програма „Европейски корпус за солидарност“.

Настоящият документ съдържа информация, която има следните цели:

- Да информира всички служители за понятията „нередност“ и „измама“ и да повиши осведомеността им в тази област;
- Да намали риска от осъществяване на нередности и измами в процеса на работа и така да подпомага законосъобразното разходване на отпуснатото финансиране;
- Да подобрява системите за управление и контрол, така че да могат по ефективно да се предотвратяват и откриват нередностите и измамите.

¹ Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета – ОВ L 298 от 26.10.2012 г.: и Делегиран Регламент С(2012) 7507 окончателен от 29 октомври 2012 г. относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза – ОВ L 362 от 31.12.2012 г.

Администрирането на нередности и измами включва следните дейности:

- Получаване на сигнали за нередности и/или измами;
- Идентифициране на нередността и/или измамата;
- Регистриране на идентифицираната нередност и/или измама;
- Докладване на нередността и/или измамата;
- Последващо проследяване развитието на случая, включващо корективни действия и възстановяване на неправомерно изплатени суми.

Определения на понятията „ нередност“ и „подозрение за измама“

- Понятието „**нередност**“ съгласно определението, дадено в чл.1, параграф 2 от Регламент 2988/95, означава всяко нарушение на разпоредба на правото на Европейския съюз, резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на ЕС или посредством извършването на неоправдан разход.
- „Подозрение за **измама**“ е нередност, даваща основание за образуване на административно или съдебно производство на национално ниво с цел да се определи съществуването на определено умишлено поведение, по-специално измама, така както е посочено в чл.1, параграф 1, буква „А“ от Конвенцията от 26 юли 1995 г., приета на основание чл.К.3 от Договора за Европейския съюз, за защитата на финансовите интереси на Европейския съюз „ по отношение на разходите“ е всяко умишлено действие или бездействие, свързано със:
 1. Използването или представянето на фалшиви, неточни или непълни декларации или документи, което води до злоупотреба или незаконно присвояване на средства от общия бюджет на ЕС или бюджети, управлявани пряко от или от името на ЕС;
 2. Прикриване на информация в нарушение на конкретно задължение, имащо същия ефект;
 3. Разходване на такива средства за цели, различни от тези, за които са били отпуснати първоначално.

Примерни нередности и/или измами:

- Конфликт на интереси;
- Доставка на стоки/услуги между свързани лица;
- Фалшиви документи;
- Надплащане;
- Липса на обекта на инвестицията;
- Неспазване на изискванията за информация и публичност;
- Нарушения на правилата за обществени поръчки;
- Нарушение на критериите за допустимост на отчетените разходи;
- Разходи извън обхвата на проекта;
- Непостигане на целите на проекта;
- Неспазване на крайните срокове;
- Некоректно осчетоводяване, отчитане на недопустими разходи, фиктивни доставки;
- Недопускане извършването на контрол;
- Двойно финансиране;
- Неспазване на изискванията за устойчивост на резултатите от проекта и др.

Администриране на сигнали за нередности

Всяко лице има право да подава сигнали за нередности, възникнали във връзка с изпълнението на проекти, съфинансирани от фондове, инструменти и програми на ЕС.

Отговор на подалия сигнал или жалба винаги трябва да бъде изпратен. При изготвяне на отговора се взема под внимание конфиденциалността, необходима за ефективно разследване.

Служителите на структурите, администриращи европейски фондове, са задължени да подават сигнали за нередности до ръководителя на структурата.

Изпълнителният директор на ЦРЧР определя със заповед комисия, която има задължения във връзка с изпълнението на процедурите при констатиране на нередности и измами.

Служителите на ЦРЧР, включително и онези, които са членове на Комисията по нередностите и измамите (КНИ), отговорни за проверката на получени сигнали за нередности в съответната институция, са защитени от уволнение или понасяне на друг

негативен ефект вследствие и като резултат от администрирането на сигналите, включително при изготвянето на експертното си становище по случая.

Сигналите за нередности могат да бъдат:

- сигнал извън съответната администрация – от външни контролни органи, от средствата за масово осведомяване, от отделни лица;
- сигнал в рамките на организацията - от вътрешни контролни органи, от служител вследствие на изпълнение на заложените в контролната среда проверки и други;
- устни или писмени сигнали - могат да бъдат подавани и анонимно; служителят, приел устен сигнал, го документира и предава на Изпълнителния директор.

При администрирането на постъпили данни, обект на класифициране като сигнал, жалба или съмнение за нередност или измама, се спазват следните стъпки:

1. Всеки постъпил сигнал се завежда в деловодната система „Архимед“ в момента на постъпване със собствен номер. С номера, под който е заведен сигналът, се завеждат всички документи, свързани с постъпилия сигнал жалби, становища, докладни записки, и въобще всички документи, относими с постъпилия сигнал.
2. Получената информация по всеки сигнал се резолира от Изпълнителния директор в срок до три работни дни към директора на дирекция АПДУС за становище относно естеството на получената информация.
3. По преценка на директора на дирекция АПДУС в срок до три работни дни, последният възлага на юрисконсулт в срок до седем работни дни да изготви становище, което предоставя с докладна записка до Изпълнителния директор, съгласувана от директора на дирекция АПДУС, с предложение за последващи действия според дефиниране на сигнала - като жалба или като съмнение за нередност или измама. В случай на необходимост, юрисконсултът от дирекция АПДУС, на който директорът на дирекция АПДУС е възложил изготвяне на становище, изготвя становището със съдействието на един или повече от членове на Комисията по нередностите и измамите (КНИ), който/които също съгласува/т изготвеното становище.
4. На основание на докладната записка, Изпълнителният директор в срок до три работни дни насочва в деловодната система „Архимед“ преписката по компетентност:

- При определяне на сигнала като жалба, се насочва към председателя на Комисията по жалби и се завежда под съответния код за жалби от главен експерт (регистратор в системата „Архимед“) в дирекция АПДУС;
- При определяне на сигнала като съмнение за нередност или измама, се насочва към председателя на Комисията по нередностите и измамите (КНИ) и се завежда под съответния код за нередности от главен експерт (регистратор в системата „Архимед“) в дирекция АПДУС;
- При определяне на сигнала като нерелевантен, Изпълнителният директор резолира становището на юрисконсулта за приключване на преписката.

Председателят на комисията поддържа регистър в табличен вид на всички получени сигнали за нередности. В Приложение №1 към настоящата процедура е наличен образец на Регистър за нередностите и измамите, съдържащ всички необходими реквизити. Всички документи свързани с работата на комисията, се завеждат в деловодната система „Архимед“, от която се извлича регистър за нередности и измами, който кореспондира с подробния Регистър, воден от председателя на Комисията по нередностите и измамите (КНИ) (Приложение 1).

II. Докладване на нередности и измами

ЦРЧР в ролята си на Национална агенция (НА) по Програми „Еразъм+“ и Програма „Европейски корпус за солидарност“ предприема необходимите мерки за предотвратяване на нередности и измами и в случай на необходимост предявява съдебни искиове за възстановяване на средства по Програмата, които са изгубени, неправилно изплатени и неправилно използвани от бенефициентите на безвъзмездно финансиране, отпуснато в рамките на Споразумението за делегиране на правомощия.

В случай че НА предполага съществени грешки, нередности или измами, тя може да спре временно изпълнението на споразумението или плащанията по безвъзмездното финансиране, с цел да провери дали действително са възникнали предполагаемите случаи. При отсъствието на фактически доказателства, изпълнението на договора се възобновява в най-кратък срок. При взимането на решения за спирането на плащанията към бенефициента, е задължително наличието на официални документални доказателства.

Когато констатациите от проверките на бенефициентите по Програмите покажат системни или повтарящи се грешки, нередности или измами по вина на бенефициента, който е получил на няколко пъти безвъзмездно финансиране при подобни условия, НА може да удължи и да прилага констатациите спрямо всички случаи на отпуснато безвъзмездно финансиране.

Националната агенция докладва всеки случай на нередност или (предполагаема) измама по отношение на европейските средства за децентрализираните дейности по Споразумението за делегиране на правомощия, независимо дали деянието е извършено от бенефициент по Програмите или от член на персонала на Националната агенция.

В случай че дадена нередност (грешка/небрежност), установена от Националната агенция, бъде коригирана преди окончателното плащане към бенефициента, не води до административна или съдебна санкция или не уврежда финансовите интереси на ЕС, не е необходимо Националната агенция да докладва нередностите на ЕК. В такива случаи Националната агенция трябва да запази точна информация в своята документация за установените факти и за предприетите коригиращи мерки.

Изпълнителният директор на Националната агенция изпраща доклад за първоначално установената нередност на лицето, с което е подписало Споразумение с ЕК, с копие до лицето за контакт, посочено в същото споразумение. Националната агенция информира регулярно ЕК за своите дейности по наблюдение и проследяване на нередности и измами като част от своя Годишен отчет. При изготвяне на годишния отчет, НА декларира, че всички случаи, все още отворени към края на предходната година и всички разследвания, започнати по време на отчетната година, са включени в годишната декларация за управление с ясни разяснения на извършените действия и актуалното състояние на казусите.

С цел контрол от страна на МОН и Независимия одитен орган – ИА ОСЕС, НА при поискване, подава информация за всички случаи на нередности или съмнения за измами и тяхното проследяване към МОН и ИА ОСЕС.

Отговорности по установяване, отчитане и последващо разрешаване на нередности и измами

Служителите на Националната агенция са отговорни за докладването на всички регистрирани случаи на нередности и измами по Програма „Еразъм+“ и Програма „Европейски корпус за солидарност“.

Докладите за нередности и измами се докладват от Изпълнителния директор на ЦРЧР на Европейската комисия, като част от годишния отчет на НА.

Националната агенция не може да извършва проверки, които са извън обхвата на дейностите ѝ по управление на проекти, определени в Споразуменията за безвъзмездна помощ, подписани с бенефициентите и които включват контакти с трети страни. Тези проверки са в компетенцията на националните съдебни органи или Европейската служба за борба с измамите (OLAF).

1. Комисия по нередностите и измамите (КНИ). Права и задължения на КНИ

Изпълнителният директор на ЦРЧР назначава Комисия по нередностите и измамите (КНИ). КНИ е постоянно действащ орган в ЦРЧР, който се свиква при нужда от председателя на комисията до пет работни дни от насочването към него чрез изпращане на имейл до членовете на комисията. Съставът на КНИ се определя със заповед на Изпълнителния директор на ЦРЧР и се състои от председател, заместващ председател, четирима редовни членове и четирима резервни членове. Изпълнителният директор може да определи за член на КНИ и външен/шни експерт/и, който да представи експертно мнение във връзка с изготвянето на доклади, становища, протоколи от работата на КНИ и др.

За всяко заседание на комисията се води протокол, който се изготвя от член на комисията на ротационен принцип и се завежда в деловодната система „Архимед“ под номера на нередността или измамата до пет работни дни от датата на заседанието. Решенията на комисията се вземат с мнозинство. Всеки член на комисията има право на един глас, както и на особено мнение.

Председателят и членовете на комисията имат право да се самосезират, ако имат съмнение за нередности и измами, сигнал или във връзка със служебните им задължения чрез изготвяне на докладна записка до Изпълнителния директор на ЦРЧР.

Когато нередност или измама бъде докладвана на КНИ, тя предприема следните действия:

- Осигурява откриването на електронно „досие за нередността” или „досие на измамата” посредством обособена папка, която съдържа електронните досиета на сървъра на ЦРЧР. Достъп до съответната папка за нередности и измами да имат членовете на комисията, Изпълнителния директор на ЦРЧР и Главния секретар на ЦРЧР.

Електронното досие за нередност или измама съдържа документация, отнасяща се до всеки конкретен случай.

Информацията в досиетата за нередности или измами не е публична. При поискване следва да се предоставя и на компетентните контролни органи, ангажирани с предотвратяването и борбата с нередностите и измамите. В досието за дадена нередност или измама се съдържат всички документи, събрани във връзка с нея.

След приключване на случая с нередността или измамата в Регистъра на нередностите и измамите се отбелязва окончателното решение по казуса.

- Докладва на Изпълнителния директор за нередността и/или измамата, с цел вземане на решение за санкции и/или други действия, които следва да се предприемат;
- Комисията осигурява на дирекции ПДСА, АМП , АПДУС и "Бюджет и финанси" нужната информация/документи, за да се гарантира правилното вписване на операциите/събитията във връзка с нередностите и измамите;

2. Отговорности на служителите на ЦРЧР

Задължение на всички служители на ЦРЧР, на всички нива в йерархията, е да участват в разкриването и докладването на нередности или измами. Когато дадена нередност или измама е установена чрез проверки, извършени от служители на ЦРЧР, служителят който установява нередността или измамата трябва да предприеме следните действия:

- Информира Изпълнителния директор за случая чрез докладна записка;
- Предава съответната документация, удостоверяваща извършването на потенциална нередност/измама на Изпълнителния директор.

Служителите на ЦРЧР трябва да предприемат бързи действия, когато става въпрос за предотвратяване на нередности или измами. След докладване за нередността или измамата, служителят не трябва да обсъжда информацията, свързана с нея, с други лица, освен със служителите, които са членове на Комисията по нередностите и измамите (КНИ), без разрешение на Изпълнителния директор на ЦРЧР.

3. Отговорности на Изпълнителния директор на ЦРЧР

Когато се получи писмен или устен сигнал за съмнения за нередности или измами, сигналът получава съответен номер в деловодната система „Архимед“.

Получената информация по всеки сигнал се резолира от Изпълнителния директор в срок до три работни дни към директора на дирекция АПДУС за становище относно естеството на получената информация.

По преценка на директора на дирекция АПДУС в срок до три работни дни, последният възлага на юрисконсулт в срок до седем работни дни да изготви становище, което предоставя с докладна записка до Изпълнителния директор, съгласувана от директора на дирекция АПДУС, с предложение за последващи действия според дефиниране на сигнала - като жалба или като съмнение за нередност или измама. В случай на необходимост, юрисконсултът от дирекция АПДУС, на който директорът на дирекция АПДУС е възложил изготвяне на становище, изготвя становището със съдействието на един или повече от членове на Комисията по нередностите и измамите (КНИ), който/които също съгласува/т изготвеното становище.

На основание на докладната записка, Изпълнителният директор в срок до три работни дни насочва в деловодната система „Архимед“ преписката по компетентност:

- При определяне на сигнала като жалба, се насочва към председателя на Комисията по жалби;
- При определяне на сигнала като съмнение за нередност или измама, се насочва към председателя на Комисията по нередностите и измамите (КНИ);
- При определяне на сигнала като нерелевантен, Изпълнителният директор резолира становището на юрисконсулта за приключване на преписката.

В случай на доказани от КНИ нередности или измами, Изпълнителният директор следва да приложи съответните мерки за санкциониране на извършителя и предотвратяване на последващи неправомерни действия от негова страна, в съответствие с Ръководството за Националните агенции.

Изпълнителният директор на ЦРЧР отговаря за осигуряване на сътрудничество от страна на персонала на ЦРЧР при всяко разследване на нередност, което може да предприемат съответните национални органи или органите на ЕК.

Националната агенция трябва да стартира разследване първоначално на национално ниво, преди да поиска от Генерална дирекция „Образование и култура“ да предприеме действия съвместно с Европейската служба за борба с измамите (OLAF).

Ако Националната агенция счете за необходимо да предаде сигнал за подозрение за измама на ОЛАФ, НА предава преписката на Генерална дирекция „Образование и култура“. След анализ от страна на Генералната дирекция, тя предава преписката на OLAF.

III. Предотвратяване на нередности или измами

ЦРЧР осъществява контрол на потенциалния риск от извършването на нередност или измама по проекти на Програмите във всеки един етап от проектния цикъл, както следва:

- На етап кандидатстване - извършва се валидиране за автентичността на подадената информацията от страна на кандидатите; проверка за двойно финансиране; оценка на финансов капацитет;
- На етап сключване на договор - документална проверка; прилагане на различни схеми за плащане, съобразени с анализ на риска; искане на финансова гаранция.
- На етап изпълнение на проекта - първични проверки (проверки на място по време и след дейността, системен одит, проверки на акредитирани организации), проверка по документи, мониторинг.
- на етап отчитане на проекта - верификация на финансови отчети, оценка на съдържателен отчет и редуциране на размера на балансово плащане или искане за възстановяване на средства.

IV. Регистър на нередностите и измамите

Регистърът се води от председателя на комисията в табличен вид и включва следната информация:

- № по ред;
- Дата на регистриране на сигнала в деловодството на НА;
- Наименование на организацията бенефициент;
- Бюджет по договор/проектно предложение /евро/;
- Въвлечени лица- ФЛ/ЮЛ;
- Описание на нарушението;
- Източник на сигнала;
- Дата на първоначално докладване на нередността или измамата;
- Дата и вид на предприетите действия за разкриване на нередността или измамата;
- Дата на предварителен доклад в резултат на предприетите действия;
- Констатации и предприети мерки;
- Резултат от проверката;
- Установена нередност- да/не;
- Състояние на сигнала- активен/приключил;
- Дата на окончателния доклад;
- доклад след дадените констатации и предприети мерки;
- Сума за възстановяване /ако е приложимо/;
- Възстановена сума;
- Дължим остатък;
- Номер на съдебно дело/ако е приложимо/;
- Актуален статус след предприетите действия по разкриването на нередността или измамата;
- Регистрационен № и дата на акта за приключване на нередността.

V. Конфиденциалност

Конфиденциалността има изключително значение, за да не се компрометират разследванията в случай на нередности или измами. НА не трябва да уведомява бенефициентите за разследването. В допълнение, във връзка с разследванията, започнати от OLAF, за писмената кореспонденция на хартия, или по електронна поща, е необходимо съгласието на Европейската комисия, преди НА да се свърже с бенефициента. Това не изключва действията от страна на НА, свързани с уведомяването за мерки за защита на финансовите интереси на Съюза. В този случай поверителността означава, че съответният служител може да се позове на подозрение за нередности или измами, за да мотивира своето решение, но без да дава информация за методите на разследване (национално разследване, разследване на OLAF, съдебна процедура и др.) Цялата комуникация трябва да бъде изпратена на основата на принципа “необходимост да се знае”.

Процедурата влиза в сила от датата на утвърждаването ѝ.